- Επιχείρηση Χαλιμά στο θέατρο Φούρνος-

Με προβληματισμούς

Της Ειρήνης Μ. Μουντράκη

Πρόθεση της Εταιρίας Θεάτρου Σπασμένη Καρέκλα είναι το πολιτικό θέατρο. Με τον όρο πολιτικό αναφέρονται, όπως διευκρινίζει ο συγγραφέας και σκηνοθέτης Θοδωρής Τσαπακίδης σε σημείωμα του, σε ένα θέατρο που παρουσιάζει κριτικά την κρατούσα κατάσταση και ασχολείται με τη διαμόρφωση της ατομικής συνείδησης καταδεικνύοντας το πώς τα μέλη ενός συστήματος εγκολπώνονται τις κοινωνικές στρατηγικές και πώς σχεδιάζουν και πραγματώνουν τις ατομικές τους διαδρομές.

Η παράσταση Επιχείρηση Χαλιμά που παρουσίασαν στο θέατρο Φούρνος κινείται πολύ μακριά από το αρχικό πεδίο της πρόθεσης τους. Εκκινώντας από τις συνεντεύξεις των αμερικανών αιχμαλώτων στο Ιράκ και από αναγνωρίσιμες εικόνες ο Τσαπακίδης θέλησε να προχωρήσει στο στήσιμό μιας «ανάλογης» επιχείρησης. Για την ολοκλήρωση της επιχείρησης του εμπνεύστηκε επίσης από τις Χίλιες και μία Νύχτες και από τον τρόπο που οι ιστορίες μπλέκονται, τα όρια της κάθε μίας στενεύουν και οι άνθρωποι έρχονται πιο κοντά παρασυρμένοι από τις μνήμες, τα όνειρα και τις ελπίδες τους.

Σε ένα θέατρο εισβάλει ξαφνικά μία νεαρή δημοσιογράφος. Η μη ενημερωμένη υπεύθυνη του θεάτρου προσπαθεί αρχικά να την απομακρύνει όμως τελικά θα λάβει εντολή να διευκολύνει τον διάσημο δημοσιογράφο που είναι υπεύθυνος για το ρεπορτάζ. Εκεί θα οδηγηθεί, σε συνεννόηση με τον στρατό, ένας κρατούμενος, μέλος ειρηνευτικής δύναμης, από τον οποίο θα πάρουν μία συνέντευξη. Ερωτήσεις και απαντήσεις είναι εκ των προτέρων έτοιμες. Όταν ο κρατούμενος πεθαίνει από τη βάναυση συμπεριφορά του στρατιωτικού ο δημοσιογράφος δεν θα χάσει τη ψυχραιμία του. Θα πραγματοποιήσει τη συνέντευξη σκηνοθετώντας την «στα σημεία» με τη βοήθεια του οπερατέρ και χρησιμοποιώντας το πτώμα. Ακόμα και όταν θα ανακαλύψουν πως η συνέντευξη δεν γράφτηκε δεν θα διστάσει να χρησιμοποιήσει την πρωταγωνίστρια του θεάτρου στο ρόλο του κρατουμένου.

Στα θετικά στοιχεία της παράστασης καταγράφεται η ταυτόχρονη χρήση κινηματογραφικής προβολής. Ο ρόλος του οπερατέρ αποτελεί οργανικό μέρος του έργου και δικαιολογείται απόλυτα δραματουργικά. Η προβολή εξυπηρετεί στην ανάδειξη χώρων έξω-σκηνικών αλλά και στην παρουσίαση της διττής όψης της πραγματικότητας. Για παράδειγμα,

μία ηθοποιός με το ιψενικό κοστούμι της επί σκηνής είναι ταυτόχρονα στην οθόνη το πρόσωπο μίας κρατούμενης που δίνει συνέντευξη.

Η παράσταση στο σύνολο της είναι ευχάριστη, διασκεδαστική και με προεκτάσεις προβληματισμού δίχως ωστόσο να ανταποκρίνεται στις αρχικές προσδοκίες. Το κέντρο βάρους μετατίθεται από το πολιτικό ζητούμενο στο σκηνικό παιχνίδι. Το δραματικό έργο υποχωρεί μπροστά στα χαριτωμένα ή έξυπνα ευρήματα που παρέσυραν τον σκηνοθέτη στο να τα κρατήσει όλα και να μην προχωρήσει σε μία αξιολόγηση και επιλογή τους. Αυτή η συσσώρευση των ευρημάτων έφερε ως επακόλουθο την αναποτελεσματικότητα και την αποδυνάμωση τους. Το παιχνίδι της εξουσίας, η δύναμη που παρέχουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η απώλεια της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και η κτηνωδία του στρατού, η απώλεια ακόμα και της ταυτότητας καθώς κάποιος δέχεται να παίξει τον ρόλο που του προτείνουν είναι θέματα που αιωρούνται δίχως όμως να βαραίνουν.

Από τους ηθοποιούς της παράστασης ξεχωρίζει ο Μπάμπης Καλαντζής για την ενδιαφέρουσα σκηνική παρουσία του, την εκφραστικότητα των μέσων του, την αυθεντικότητα των αισθημάτων που εξέφραζε. Στους υπόλοιπους ρόλους η Μαρία Πίγκου (Βοηθός), η Αιμιλιανή Αβραάμ (Υπεύθυνη θεάτρου), ο Θοδωρής Τσαπακίδης (Δημοσιογράφος), ο Βαγγέλης Αντωνίου (Οπερατέρ), ο Νίκος Ψαριανός (Στρατιώτης), ο Φώτης Καραογλάνης (Ηλεκτρολόγος), ο Αλέξανδρος Μουσούρος (Λοχίας), η Δέσποινα Σαραφίδου (Ηθοποιός). Τους φωτισμούς επιμελήθηκε ο Τάσος Παλαιωρούτας, το σκηνικό που παρέπεμπε και τα κοστούμια ο Βασίλης Μπαρμπαρίγος, τη μουσική ο Νίκος Ψαριανός και το βίντεο ο Δημήτρης Δελινικόλας.

Περιοδικό ΑΝΤΙ, τεύχος 830, Παρασκευή 19 Νοεμβρίου 2004